СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 54. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 10-го березня 1942. No. 54. Jersey City, N. J., Tuesday, March 10, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Японці Наступають Уже на Нову Ґвінею, Загрожуючи Безпосередно Австралії - Токйо Подає про Заняття Ранґуну в Бурмі - Заповідають Новий Аліянтський Фронт в Норвегії - Дальші Советські Военні Успіхи

ДОНОСЯТЬ ПРО ГАРАКІРІ ЯПОНСЬКОГО ҐЕНЕРАЛА ГОММИ

ВАШИНГТОН. — Головна кватира ґен. Доґласа МекАртура повідомляє до департаменту війни, що головно-командуючий японськими військами на Филипинських Островах, ґен. Масагару Гомма, поповнив самогубство відомим японським звичаєм, через т. зв. „ґаракірі", цебто пробиттям шлунка мечем. Причиною цього самогубства булоб це, що ґен. Гомма знайшовся скомпромітованим в обличчі японськової команди за це, що не зважаючи на чисельну перевагу над американсько-филипинськими військами, він не зумів заняти цілковито острова Лузону, а особливо фортів, що бережуть входу до Манільського заливу. Ґен. МекАртур далі звідомляє, що хоч ці інформації прийшли з достовірного жерела, проте нема повних даних про смерть ґенерала Гомми. Ґен. Гомма був командантом 14. японської армії та знаний з того, що тренував інвазійну японську армію. Є він вповні европеізованим японцем, говорить плинною англійською мовою та іншими. За свою службу по боці аліянтів в першій світовій війні він одержав Мілітарний Хрест Британської Імперії.

ВАЙНАНТ І ГАРТ ПРИЛЕТІЛИ В АМЕРИКУ

НЮ ЙОРК. — Джан Г. Вайнант, американський амбасадор в Лондоні, та адмірал Томас С. Гарт, головно-командуючий всіх аліянтських морських сил на Далекому Сході, прибули в неділю з тих далеко від себе віддалених місць, щоб донести президентові Рузвелтові про положення на боєвих фронтах. Вайнант був дуже обережний з журналістами. Запитаний про зміни в кабінеті премієра Чорчила, відповів, що на його думку ці останні зміни зміцнили британський кабінет. А щодо положень на Далекому Сході, то вони ще більше зміцнили рішення Великої Британії — осягнути остаточну перемогу. Адмірал Гарт, який твердив, що офіційно він далі є начальним командантом аліянтських збройних сил на Далекому Сході, твердив, що програ одної кампанії не означає ще програ цілої війни. Адмірал твердив, що про положення на фронті найкраще знає департамент маринарки й його інформації є звичайно вірoдостойні.

НАЗНАЧЕНО 24 ПРОВІДНИКІВ ДЛЯ ІНДУСТРІЯЛЬНОЇ КАМПАНІЇ

ВАШИНҐТОН. — Военна Продукційна Рада повідомляє про реорґанізацію свого Бюра Індустріяльних Операцій та про створення 24 промислових відділів. На чолі кожнього з них стоїть відповідний експерт, який прямо відповідальний за видатність та успішність своєї галузі промислу. Кожний з тих провідників буде рівнож певного рода звязковим між індустрією та Военною Продукційною Радою. На чолі Бюра Індустріяльних Операцій стоїть Филип Д. Рід.

ЛЕНДОН ЗАКЛИКАЄ ДО ПРИНЯТТЯ „СПАРТАНСЬКОЇ ПОСТАВИ"

КЕНСАС СИТІ. — Альфред М. Лендон, президентський кандидат републиканської партії в 1936. р., взиваючи американський нарід до приняття добровільно „спартанської постави", твердив, що це від американського народу залежить, як довго потриває ця війна. Він говорив, що Америка має великі економічні ресурси, багато людського матеріялу та найкраще в світі розвинену індустрію. Це все, продовжав Лендон, дає Америці можність закінчити скоро війну, а коли вона буде тягнутись довго, то це буде виключно вина самого американського народу. Лендон критикував вищі круги у Вашингтоні за недомагання та опізнення в продукції.

МАРИНАРКА ЗАПЕРЕЧУЄ ПИСАННЯ БРИТІЙСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА

ВАШИНГТОН. — Департамент маринарки заявив, що сензаційний репортаж британського журналіста Волтера Фара в „Лондон Дейлі Мейл" про рухи американських військ в напрямі Південного Пацифіку, не відповідає правді. Відповідальні речники твердять, що автор цим донесень не міг знати правди, бо він не був на морю, але в Гонолюлю, коли висилав свої звідомлення до ґазети в Лондоні. Ці сензаційні ревеляції Волтера Фара про пересилку величезних американських конвоїв викликали були сувору критику зарівно в Лондоні як теж у Вашингтоні.

Коли
Ми діждемося Вашинґтона
З новим і праведним законом?
А діждемось таки колись!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

ЯПОНЦІ ТРАКТУЮТЬ ФИЛИПИНЦІВ ЯК НЕВІЛЬНИКІВ

БАТААНСЬКИЙ ПІВОСТРОВ (Филипинські Острови). — „Асошіейтед Прес" подає, що японські окупанти на Лузоні поводяться з місцевим населенням так як за феодальних, середновічних часів поводилися пани з невільниками. Японські окупанти творять примусові баталіони праці филипинців, дають їм дуже мало їсти та поводяться з ними жорстоко. Ці звідомлення принесли втікачі зпід японської окупації, а серед них о. Інґол, який крім того твердив, що з японцями є рівнож німці, які в японських уніформах наглядають над примусовими працями тих робітничих баталіонів.

ЯПОНЦІ НАПАДАЮТЬ НА НОВУ ҐВІНЕЮ

ПОРТ МОРЕСБІ (Папуа, Нова Ґвінея). — Японські війська вдарили на Нову Ґвінею, зокрема на її північно-східню частину. Вони захопили порт Салямаву. Цей порт віддалений лише 150 миль від зверхніх австралійських оборонних ліній, а 400 від австралійського континенту. Є побоювання, що це початок загального японського наступу на Австралію. Австралія для ведення дальшої війни на Тихім Океані дуже потрібна. Без неї важко булоб повести якунебудь офензиву проти японських сил. Обєднані Держави стягають туди поміч.

ЯПОНЦІ КАЖУТЬ, ЩО ВЖЕ ЗДОБУЛИ РАНҐУН

ТОКИО (Через радіо). — Японські звідомлення подають, що їхні війська вже здобули столицю Бурми, Рангун. В лондонських мілітарних колах нема потвердження цеї вістки, але нема теж її заперечення.

БОЇ НА СОВЄТСЬКІМ ФРОНТІ

МОСКВА. — Советські звідомлення подають, що на центральнім фронті їхні війська по кількадневній битві здобули містечко Сичевка, яке лежить на залізничім шляху між Ржевом і Вязмою. В тій битві згинуло 15,000 німців. Советські війська сильно наступають на німецькі позиції в Україні і Криму.

Советські кола подають, що сам Сталін занявся підготовкою, яка малаб за ціль спинити пляновану на весну німецьку офензиву. Сталін наглядає над усім, щоб нічого не занедбувати. Він велить заздалегідь будувати ріжні оборонні лінії, як теж в потрібних місцях творить склади амуніції та інших военних матеріялів.

ГІТЛЄР В КИЄВІ, ГОТОВИТЬСЯ ДО ВЕСНЯНОГО ПОХОДУ НА СХІД

ЛОНДОН. — Вістка з Стокгольму говорить, що Адольф Гітлєр прибув до Києва, де створив свою головну кватиру. Він готовиться до весняного походу, якого безпосередньою ціллю буде захоплення цілої України, опісля Кавказу, а далі Близького Сходу. Щоб розбити Совєти, як подають згадані вістки, Гітлєр збирає 250 дивізій, себто пять міліонів добре узброєного війська. Сталін проти нього збирає 367 дивізій, теж добре узброєного війська. Як ця кампанія не закінчилась би, военні міжнародні знавці говорять, що вона по обох боках за собою потягне страшні жертви, які матимуть величезний вплив на остаточний вислід війни.

ОБЄДНАНІ ДЕРЖАВИ ПЛЯНУЮТЬ ВІДКРИТТЯ ФРОНТУ НА ЗАХОДІ

СТОКГОЛЬМ. — В шведських колах кружляють вістки, що аліянти зовсім поважно носяться з думкою відкрити з весною новий фронт на заході, щоб дати змогу Совєтам вдержатись на фронті і не улячи німцям. Передбачаючи такий фронт німці натискають на Швецію, щоб та дозволила їм через їхню територію переправляти військо до Швеції. Швеція рішучо відмовилась і замісць того почала ще більше укріпляти свої границі. Хоч Швеція не воює, але фактично в неї внутрі панує военний стан.

ЛОРД СТРАБОЛЬДЖІ ЗА НОВИЙ ФРОНТ

ЛОНДОН. — Лорд Страболджі, один з провідників Партії Праці, виголосив в палаті лордів промову, в якій заявив, що Британія мусить чимскорше відкрити в Европі новий фронт. Такий фронт Британія може відкрити в окупованій частині Франції, в Бельгії та Голяндії, або в Італії. Це змусить німців відтягнути свої сили від Совєтів та в той спосіб буде врятований советський фронт, дуже потрібний для виграння цеї війни. Це скріпилоб також позицію Обєднаних Держав на Тихім океані. В політичних колах Лондону є поважні побоювання, що Японія може сполучити свої сили з Німеччиною на Індійськім океані і загрозити цілому Близькому Сходови.

ПЕРЕСТОРОГИ ҐЕБЕЛЬСА

БЕРН. — Німецький міністер пропаґанди,, Ґебельс, помістив в тижневику „Дас Райх" перестерогу, в якій говорить, що кожний німець повинен собі здавати з цього справу, що війна потриває ще довго. Також кожний мусить собі здавати з цього справу, що це не брак сирівців загрожує Німеччині, тільки брак робучих рук. Тому кожний німець повинен напружувати всі свої зусилля для виграння війни, казав Ґебельс. Бо коли Німеччина програє, то тоді стратить все. А разом з тим стратить все кожний німець зокрема.

Вкупі з тим приходять з Німеччини вістки, що німці пробують збільшити продуктивність на Україні. Німецький „комісаріят для України" раз-у-раз подає в ґазетах оголошення за фаховими робітниками, які йшлиб на Україну працювати в ріжних ділянках. Водночас згаданий комісаріят масово перетранспортовує людей з північних територій на українські території. Кореспондент „Н. Й. Таймсу" в Берні є такого погляду, що тут мається до діла також з політичними плянами: перемішуючи ось так населення німці нищать всякі етнічні границі поміж поодинокими народами, щоб опісля, як прийде їхнє замирення в Европі, ні один нарід на сході Европе не міг домагатись самостійної держави.

ТУРКИ АРЕШТУВАЛИ СОВЄТСЬКИХ СПРАВНИКІВ

АНКАРА. — Турецький уряд виміг від советського консуляту, щоб той видав двох советських громадян, які були замішані в бомбовім замаху на німецького амбасадора в Анкарі, фон Папена. Дотепер арештовано чотирьох советських громадян. Двох з них сховалось в советськім консуляті. По натиску на згаданий консулят тих підозрілих людей видано. Турецький уряд, одначе, заявив, що „советський консулят безпосередно з тим замахом не має нічого спільного".

ПОНОВНЕ БОМБАРДУВАННЯ ПАРИЖА

ЛОНДОН. — Британська повітряна сила знов вдарила в промислові центри Парижа, які виробляли для німців зброю і амуніцію. Цей раз бомбардовано містечко Поасі. Страти великі. Британці заповіли, що будуть далі бомбардували всі фабрики, що виробляють для німців зброю.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Хто Ми і Чиї Ми Діти?

Святкуємо день уродин того, що додав великому українському народови в хвилині цілковитого занепаду його національної свідомости, а навіть забуття свого імени стільки життевої сили, що він не то, що національно відродився, вле й виступив на світовій арені з вимогою визнання не тільки своєї національної, але й державної незалежности.

Ось тою ґеніяльною людиною є — Тарас Шевченко.

Шевченко — це не ґеніяльний полководець. Ні славний ґенерал. Ні не зручний дипльомат-політик. А коли скажемо, що Шенченко — поет, що є правдою, то й тим не вияснимо його особистости. Бо хоч український нарід високо шанує його вірші, то в загально-народньому українському розумінню тяжко говорити про Шевченка як поета, коли хочемо зрозуміти той великанський вплив, який він мав і далі має на українські маси, коли хочемо пізнати причину, чому саме тільки перед одним Шевченком склонила голову вся українська нація, кожна партія, кожна ґрупа, кожна українська людина.

Шевченко є чимсь більше ніж поетом. Він є в українського народу апостолом правди і науки. Він є тим, що вчить, щоб „за правду стать, за правду згинуть". Є тим, що в найтяжчих хвилинах свого життя не піддавится, не узнавав ніяких ухилів, а був ціле життя вірним своїй засаді: „Не запродамся нікому, в найми не наймуся!".

Нас — як тих, що тут родились, чи тих, що прийшли сюди з української землі — питають нераз: хто ми? Відповідаючи на це, памятаймо, що колись за українську незрячу масу відповідав на це питання сам Тарас Шевченко. Ось ту його відповідь визнано — голосом цілого українського народу. А щоби було для усіх зрозуміле, чому це так, стверджено, що з українського народу досі не було ні одної такої людини, якій Боже Провидіння далоб такий великий дар слова, як його дало кріпацькому синови — Тарасови Шевченкови. Завдяки цьому Шевченко зумів зібрати на папері, у своїх віршах, те, що виявляє душу і розум українського народу, припечатавши це все ще й своїм мученичим життям і незломною вірою в перемогу правди і волі. Ось тому, коли нас питають, що уявляє собою український нарід у своїй цілости, відповідаймо на це з ідеольоґічного боку тими цінностями, які знаходимо в творах і життю Шенченка. А до цього ще додаймо, що велика жура давила Шевченка за те, щоб Україна . . . „не збудилась окрадена з цеї пожежі", та що та сама жура давить тепер і тих усіх, що є з української крови, коли застановляються над тим, що буде з Україною по цій світовій пожежі, якої ми є учасниками. А самі ми маймо ту потіху, що якби навіть знову затриомфувала на українських землях груба сила і знову обдерла український нарід з усього, то Шевченка таки не змоглаб і вона видерти з серця і думки тих, що є з української крови. А раз живе Шевченко, то живе й український нарід. І живе його заповіт: „. . . вставайте, кайдани порвіте, і вражою, злою кровю волю окропіте!"

Творчість Т. Шевченка -- Історична Подія

В історії України нової доби відбулися три великі події, які дуже багато заважили на її долі. Першою такою подією була велика українська кольонізація, другою — поетична творчість Тараса Шевченка, третьою — визвольна боротьба українського нації, що почалася в 1917 році. Ці події взяті разом створили те, що називається „Новою Україною", чи там Україною нової доби.

Велика українська кольонізація, що тягнулася сто років, бо від половини XVIII. до половини XIX. століття, створила величезну українську етноґрафічну територію, вдвоє більшу простором, ніж вона була за Богдана Хмельницького. А що людність такої великої території була здеконцентрована, через те вона не була здатна до інтенсивного духового життя, її національне життя розводнювалось і слабло. Не помогло багато те, що в Лівобережній Україні, а саме в колишній Гетьманській Україні, існувала ще при кінці XVIII. та й ще в першій четверті XIX. століття жива історична традиція про українську державу козацької доби, бо ця традиція почала дуже скоро розгублюватися, а на її місце ставала в українській національно-політичній ідеольоґії: льояльність до російської держави, врешті національне русофільство.

Ще гірше стояла справа на всіх інших землях. У Правобережній і Степовій Україні тільки нижчі суспільні верстви були українські, а їх українство проявлялося тільки в почутті окремішности від польських та московських панів. Культивуючи між собою традицію степової козаччини — передусім гайдамаччини, ця українська етнічна маса не могла створити якогось конструктивного українського життя, а хоча у Правобережній Україні вона була відпорна на польські впливи, що стояли тут міцно, то всеж у Степовій Україні, де не було національного натиску, почала витворюватися байдужність до національної справи, підсилювана струєю, що йшла сюди з чорноморських міст космополітичного характеру.

Про північно-західні землі нема що говорити, бо тут українство давно стояло слабо, а українські землі, що були під Австрією, теж не могли нічого дати Великій Україні, бо самі нічого позитивного не мали. Виступ Маркіяна Шашкевича та його двох товаришів був ізольованою подією, тай подією замалої міри.

В таких обставинах стояло велике питання: що буде з українським народом?

На це питання могла бути тільки одна відповідь.

Зважившии що українська маса стала такою великою, то для її оживлення треба було теж щось великого. Мусіло статися справді щось незвичайного, щось динамічного, що моглоб добре вдарити по всяких національних чи політичних русофілах, що моглоб струснути цілою великою українською масою, вирвати її з національної апатії, та дати їй національну синтезу. Замало було того, що українські письменники почавши від Івана Котляревського писали чистою українською мовою, тимбільше, що вони (Артемовський-Гулак), Гребінка, Квітка-Основяненко, Метлинський) були політичними русофілами. За мало й цього, що в Великій Україні виставлено програму Кирило-Методіївського Брацтва, бо в цій програмі понад Україною стяла мрійлива ідея славянської федерації. Треба було ідеї, яка потрапилаб обєднати всіх українців, деб вони не жили, не допустила до їх національного загину й створила з української етнічної маси одну духову цілість. Цю ідею дав у своїй творчости Тарас Шевченко.

Коли у Великій Кольонізації проявилася фізична міць українського народу, то в творчости його сина Тараса духова міць українського народу. В цім лежить рівнорядність обох цих подій у динаміці України, обі ці події є подіями великої міри в історії України нової доби.

До них долучилася ще третя подія: визвольна боротьба української нації, що почалася в 1917—1918 роках. Вона залежна від обох цих подій. Визвольна боротьба це у великій части наслідки творчости Великого Тараса, який у своїх творах накликував до боротьби за соціяльну справедливість, а очікуючи українського Вашингтона, накликував до боротьби за визволення.

Те все зробило творчість Шевченка великою історичною подією.

Омелян Терлецький.

Неначе срібло куте, бите,
І семикрати перелите
Огнем в горнилі, словеса
Твої, о Господи, такії;—
Розкинь же їх, Твої святії,
По всій землі.
Ми віруєм Твоїй силі і слову живому:
Встане правда, встане воля, і Тобі одному
Поклоняться всі язики во віки і віки.

Шевченко - Найбільший Демократичний Поет Словян

Три найбільші поети словянського світу, це — Пушкін, Міцкевич і Шевченко.

Пушкін і Міцкевич походили з шляхотського роду. Тому їхні твори надихані вільнодумством панів-аристократів. Вже змалку вони обертались між панами, панське життя добре знали, з ним зжилися і тому не диво, що їхній світогляд був світоглядом панської верстви. Те життя, яке Міцкевич найліпше знав, описав він знаменито в поемі-епопеї „Пан Тадеуш". Пушкін найліпше знав таке життя, яке описав в поемі „Євгеній Онєгін". Знову Шевченко не був з роду панського, але з просто-селянського. Але в панських сальонах бував. Спершу як панський козачок-послугач, а коли став славним, то бував в аристократичних домах як гість. Та хоч і гостював Шевченко в панів, графів та навіть князів, то це не змінило його світогляду. Він нераз докоряв панам за те, що вони не по людськи обходилися зо своїми підданими, кріпаками. Шевченко так почувався серед цеї панської верстви, як почував себе президент Линколн, що глядів на них очима чистокровного демократа. Бож і Линколн вийшов з самого низу і ніколи не переривав звязків з простолюдям. Теж і Шевченко мав чисто демократичний світогляд на світ і життя. Тому був і чисто демократичним поетом. А між демократичними поетами в словянському світі йому рівні таки нема.

Шевченко ціле своє життя величав демократичне українське козацтво. Оспівував козаків як борців за волю та рівні права. Навіть і гетьманів та народних вождів виріжнював Шевченко поміж козацтва за те, чи мали вони на думці в своїх плянах чисто народні та демократичні цілі, чи глядили на козаків як на вищу, почасти шляхецьку верству, що повинні брати собі за взірець панів-аристократів. Тому то не написав він більших поем у честь таких гетьманів як Богдан Хмельницький чи Іван Мазепа. Та написав гарну поему про чисто демократичного гетьмана Петра Дорошенка — козака з діда, прадіда. Звеличав таких народних героїв як Тараса Трясила, Швачку, Палія, та їм подібних.

А скільки величних поем написав Шевченко про обездолених українських сільських дівчат, що впали жертвою панської бутности! Навіть і його безталанна „Катерина" не впала жертвою якого там будь москаля-салдата, але московського офіцира з панського роду.

Пушкін та Міцкевич теж писали про „волю". Та ні Пушкін ні Міцкевич не мали на думці просто-народніх селянських мас, коли говорили про „свободу". Коли Міцкевич у поемі „Пан Тадеуш" і висловлюється похвально про нижчу верству народу, то має на думці дрібну польську шляхту. А коли Пушкін тужив за „свободою", то в подібний спосіб, як тужив Байрон на заході. Хотів, щоб можна було свобідно думати, творити й діяти, маючи на думці головно таких самих людей, яким і сам він був. Хотів жити „на широку ногу" — по Байронівськи. Був аристократом і з погляду аристократа глядів на світ.

Розуміється, що як Пушкін, так Міцкевич, були дійсно великими поетами. Щодо цього нема ніякого сумніву. Вони залишили такі великі твори, що довго будуть жити в людській памяті. Але — більше у людській памяті ніж у людських серцях. Змальовали вони пером безсмертні картини з життя польського та російського народу. Прекрасно вміли висловити свої думки у віршах. І ще довгі часи будуть настроювати читачів глибше й більше величаво відчувати життя. Ще довго-довго будуть читати з глибокою пошаною росіяни твори Пушкіна, а поляки твори Міцкевича. Та загально народні маси росіян і поляків будуть завжди відчувати, що їх найбільші поети не глядили на світ очима селян та робітників.

Зате українці відчувають інакше велич Шевченкових поем: „Катерини", „Гайдамак", „Кавказу", „Послання", „Заповіту", та інших. В Шевченкових поемах дається чути прямо голос народу. Це так, бо кожний поет говорив за міліонові робучі маси. Тому Шевченко — це голос українського народу, українських народніх мас.

Ще треба сказати про таке, що відріжняє Шевченка від інших поетів його доби.

Шевченко в поемі „Кавказ", чи інших, виступає проти російського імперіялізму. Виступає як щиро народній демократ, що є взагалі проти всякого імперіялізму: проти панування одного народу над другим. А на того роду могутній голос протесту проти імперіялізму, як його бачимо в Шевченковім „Кавказі", не спроміглися ніякий інший поет серед словян.

Знову Шевченків „Кобзар" можна таки сміло назвати Біблією Демократизму.

О. Івах, Винніпеґ.

КНУДСЕН ВДОВОЛЕНИЙ З ПОСТУПУ ПРОДУКЦІЇ

СИНСИНАТІ. — Ґен. Вилием С. Кнудсен, один з директорів Воєнної Продукційної Ради, заявив, що американська продукція поступає вперед з вдоволяючим успіхом. Він твердив, що особливо зроблено великий поступ в індустрії від хвилі японського нападу на американські посілости. Коли є які недомагання, говорив Кнудсен, то це вільна країна, в якій кожньому вільно сказати щодо цього свою думку, тимбільше, коли мова про загально не добре, таке, як оборона краю перед ворогами.

У ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ДЕНЬ

Знову між нами День той Світлий,
Знову між нами наш Кобзар
І знов зі строф ясних-незблідих,
Як Сильний Слова Володар —
Вогненним нас окрилить зором
Зі смутком в серці і докором...

Знову прийде під наші криші
І сонце в жмені принесе
І кволу думку нам сколише
Бажанням радісних весен
І вщіпить запахом нам цвіту
Слова Свойого Заповіту.

Тож в Цей Великий День, Пророче,
На нас, братів Своїх, поглянь,
Кинь жмут проміння нам у очі
Святих несповнених бажань
І вийми серце сукровате
А дай нове, любви й посвяти!

Зійди до нас з висот небесних,
Як творчих задумів Співець —
Вітри віщують прихід весни
Розспіваних, палких сердець...
Зійди до нас, Тарасе, конче
І стань для нас — Пламенним Сонцем!

ТЕОДОР КУРПІТА.

Карель Чапек.

Пригода з Дитиною*)

— Коли вже бесіда про того комісаря Бартошека — говорив пан Кратохвиль — то пригадаю одну пригоду, що таки не вийшла наверх. Це та пригода з дитиною. А саме прибігла раз до комісаріяту, до того Бартошека, така молода жінка, дружина скарбового радника, пана Лянди. Плакала так ревно, що не могла навіть відітхнути. Тому Бартошекові було її жалко, хоч мала спухлий ніс і почервоніла від того ревного плачу. Він успокоював її, скільки то такий старий парубок, а до того ще й поліцай, вміє. Алеж, ради Бога, молода пані, — говорив їй — дайтеж спокій, таж він вам голови не відрубав, виспиться тай все буде знову добре. Колиж робив би страшний бешкет, то туди пійде з Вами Гохман і дасть йому поза вуха. Одначе ви, панунцю, не повинні ще підбехтувати чоловіка до зависти. А воно так уже є. Щоби ви знали, що в поліції вирівнюють так більшість родинних трагедій.

Одначе ця пані лише потрясла головою та плакала так, що страшно було глянути.

— Йой, Ісусе Христе, — почав пан Бартошек знову з іншої бочки — то він вам утік, бачите! Слухайте, та він напевно вернеться ще, той нужденний гільтяй! Чи він варта того, той драб, щоби ви так заводили за ним!

— Па-пане, — заголосила молода жінка — таж мені на — вулиці вкрали дитину!

— Але йдіть, — сказав пан комісар недовірчиво — що робили би з дитиною? Певно лише десь заблукалося.

— Не заблукалося, — хлипала нещасна мати, — таж Рожечці щойно три місяці!

— Ага, — говорив пан Бартошек, що навіть не розумів, коли така дитина зачинає ходити. — А як вам, прошу вас, могли вкрасти?

— Помало видобув це з неї, та передтим забожився на чім світ стоїть, що дитину напевно віднайде, щоби вспокоїти її. Було то так: пан Лянда їздив саме урядово по державних добрах а пані Ляндова хотіла вишити Рожечці гарний підбородок. За той час, як у галантерійній крамниці вибирала шовк на той підборідок, полишила візок із Рожечкою на дворі. Колиж вийшла з крамниці, пропала Рожечка разом із візком. Це й було все, що за доброї пів години міг видобути з тієї хлипаючої неньки.

— Ну, так, пані Ляндова, — сказав вкінці комісар Бартошек — воно не буде так зле. Подумайте самі: хтож крав би дитину? Радше якийсь вуличник кудись віддвиж таку пригоду я вже мав. Я гадаю, що такий хробачок нічого не варта, по більшости його годі продати. Та візочок щось варта, і перинки — були там перинки, що? — також мають вартість. Таку річ уже варта вкрасти. Я гадаю, що хтось украв лише той візочок і ті перинки. Я сказав би, що то була жінка, бо мущина з візочком зараз впадав би в очі. То ця жінка десь поставить ю дитинку, — сказав пан Бартошек успокоюючо — прошу вас, що вона робила би з дитиною? Я гадаю, що ще нині принесемо вам немовлятко, як лише найдеться.

— Алеж бідненька Рожечка буде така голодна, — бідкала молода ненька — вона вже тепер повинна була пити!

— Ми дамо їй напитися, — обіцював комісар — лише йдіть уже додому. — І закликав одного цивільного, щоби цю нещасну паню відпровадив додому.

Пополудні задзвонив комісар до тієї молодої жінки. Так, пані Ляндова, візок ми вже так як би мали. Тепер іще недостає нам дитини. Той візочок ми найшли порожний на коридорі одного дому, де є вісім малих дітей. Там до тих льокаторів прийшла одна жінка, що хоче накормити лише дитину. А потім відійшла. Проклята справа, — говорив похитуючи головою — то ця жінка хотіла лише вкрасти цю дитину і більше нічого. Я гадаю, ласкава пані, що коли цій жінці така залежало на тому немовлятку, то не зробить йому кривди, ні не зїсть його. Словом можете бути спокійні.

— Алеж я хочу дістати мою Рожечку назад, — кричала пані Ляндова розпучливо.

— Коли так, то мусите нам, пані, дати фотографію або опис тієї дитини, — сказав комісар урядово.

— Алеж, пане комісар, — плакала молода мати, чейже знаєте, що дитину до одного року не ялося фотографувати! Це недобре, кажуть, не хоче рости.

— Гм, — сказав комісар, — коли так, то бодай опишіть нам те немовля.

Тоді ця мати зробила це дуже обширно. Мовляв, Рожечка має таке гарне волосячко та носик, і такі гарненькі оченята, а важить чотири тисячі чотирнадцятьдесять ґрамів, та має такий гарний задок і складки на ніженьках.

— Які складки? — спитався комісар.

— Такі, що можна цілувати їх, — плакала та ненька — і такі вам солодкі пальчики, і так усміхалася до матері...

— Алеж, Ісусе Христе, добродійко, — залементував пан Бартошек — таж на основі того не можемо пізнати її! Має якийсь спеціяльний знак?

— Має рожеві стяжечки на чіпочку — хлипала молода жінка. — Таж кожна дівчинка має рожеві стяжечки! Ради Бога, пане, найдіть мені мою Рожечку.

— А які має зуби? — питався пан Бартошек.

— Ніяких, таж їй ледви три місяці! Колиб ви знали, як воно сміялося до мами! — Пані Ляндова впала на коліна: — Пане комісар, скажіть, що найдете мені її!

— Ну, будемо глядати, — бурмотів пан Бартошек у розпуці. — Прошу вас, устаньте! Дивіться, тут виринає питання, чому ця людина вкрала цю дитину. Можете мені сказати, навіщо придасться таке немовля?

Пані Ляндова витріщила на нього очі. — Таж це щось найгарнішого в світі, — поясняювала. — Пане, чи ви не маєте зовсім материнських почувань?

Пан Бартошек не хотів признатися до тої недостачі і зараз сказав: — Я гадаю, що такого бельгаса могла вкрасти лише мати, яка втратила власну дитину й хоче мати іншу. Знаєте, це так, як колиб вам у гостинниці хтось забрав капелюх: то ви виберете собі інший тай ідете. І я вже заряди: я казав оголосити, де кому в Празі вмерла тримісячна дитина. Наші люди пійдуть там поглянути, розумієте? Будь ласка, на основі того вашого опису дитини не пізнаємо.

— Одначе я пізнаю її, — пхикала пані Ляндова.

Пан комісар здвигнув плечима. — А я таки — сказав у задумі — дав би собі відрубати голову, що та жінка вкрала немовля задля матеріяльної користи. Люба пані, люди дуже мало крадуть із любови. В більшости задля грошей. Але Господи, та вже не плачте! Ми вам зробимо все, що можемо.

(Кінець буде).

*) Із збірки „Povidky z druhe kapsy" (Aventinum, Praha 1929.) (Оповідання з другої кишені).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Не Чекати а Діяти

Під повищим заголовком канадійський „Новий шлях" з 28. лютого ц. р. приніс дуже цікаву редакційну статтю, яку ми в цілости передруковуємо, щоб опісля з неї поробити певні висновки:

„Українці поза межами україни завжди знаходилися в тій винятково прикрій позиції, що незвичайно тяжко приходилось їм обороняти слушну українську визвольну справу перед ворожими силами в світі.

„Тяжко було обороняти цю справу навіть по минулій світовій війні, хоч була проголошена засада самовизначення народів. Не лекше боронити її й тепер, хоч провідники демократичного світу, Винстон Чорчил і Френклин Д. Рузвелт, проголосили відому програму перебудови світу (Атлянтійський Чартер), яка спірається на засаді національно-державної свободи всіх народів.

„У великій мірі наші сьогоднішні труднощі в боротьбі для української визвольної справи спричинені міжнароднім політичним укладом, зродженим цією війною. Одначе в далеко більшій мірі утруднюють нашу можливість праці для цієї справи різні темні, протиукраїнські сили, що підшиваються під демократію і під ті засади, які проголошують демократичні провідники. Виходить, що в відношенні до нас історія повтаряється. Находимося в подібних умовинах, як находились по минулій світовій війні. Як тоді, так і тепер в демократичному світі висунено програму, що малаб перебудувати світ на справедливих засадах. Як тоді, так і тепер з якнайбільшою завзятістю й безсоромністю виступили темні сили, які не допускають до того, щоб український народ зажив разом із прочими народами вільним державним життям.

„По минулій війні українські визвольні змагання, що зазначилися навіть збройним спротивом проти аґресії московського большевизму, темні сили в світі назвали большевицьким рухом, а нас большевиками. Тепер, як українське визвольне зусилля, спрямоване проти всіх дійсних і потенціональних (можливих) загарбників України, в тому й проти німецько-націстських загарбників, темні сили в світі стараються представити це українське зусилля пронацістівським. (Прочитайте протиукраїнську пропаганду наших большевицьких ступайків, про що пишемо в іншім місці). Як тоді, так і тепер деякі щиро демокра-тичні, але не обзнакомлені з українською визвольною справою чинники даються ловити на таку недорічну й зовсім безпідставну українську пропаганду темних духів.

„Багато українців вірять, що наша справа сама поправиться. Вони чекають, надіючись, що, як скінчиться війна, то сяк чи так, а аліянти запросять українських представників до круглого конференційного стола підчас заключування миру і тоді Україна дістане свою справедливість. Ця віра на нічому не основана Навпаки, є багато познак, які кажуть нам сподіватися найгіршого, коли заздалегідь, негайно і сильно не будемо протиділати темним силам. Проти акції мусить бути реакція. Всім нам разом і кожному зокрема треба тепер постійно і послідовно поборювати ворожу діяльність темних сил проти української справи, як хочемо, щоб вона була справедливо трактована і поладнана по цій кривавій світовій борні. Перед нами великі труднощі, одначе ми можемо й мусимо їх перемогти".

Як сказано, стаття само по собі дуже цікава і порушує одну з наших найболючіших справ. Проаналізувавши її ми хотілиб зробити черговий крок вперед. Вповні поділяємо думку, що так як колись, так і тепер тяжко приходиться українцям поза межами їхнього краю обороняти українську справу; як колись, так і тепер темні сили стараються представити українські визвольні змагання в відємнім світлі; як колись, так і тепер багато справжніх демократів дають віру тим темним силам. Погоджуємось також з тим, що нема що покладати рожевих надій, на те, щоб мовляв по закінченні війни це все автоматично зміниться і українці будуть запрошені до алянтського круглого стола як рівні з рівними. Вкінці погоджуємось, що треба ділати.

Але як? — Щоб відповісти на те питання, треба на хвилю застановитись над іншим питанням: Чи часом всі ті нещастя на українців і їхню роботу за кордоном не спадають нині тому, що вони, як колись так і тепер, в своїй політичній роботі прибирали хибну тактику? Тяжко якось повірити, щоб українці вже з уродження були такі нещасливі, що все якісь темні сили можуть їх перед справжніми світовими демократами обрехати і очорнити, а вони бідні не годні цьому ніяк зарадити. Тяжко також повірити, щоб ті чужі демократи, які в інших випадках так про все точно поінформовані, давались чомусь все так легкодушно обдурювати ріжним темним силам, без ніяких глибших до того причин. Чи часом тут з українцями не зле та з їхньою політичною тактикою?

Здається нам, що лихо в тактиці української політики. Вільсонівські точки відносилися до тих народів, які активно співпрацювали з демократичним табором, або які доказали, що в будучині їхні інтереси будуть тісно звязані з тим табором. Нинішний Атлянтійський Чартер має такий сам характер. Українці, які в демократичнім таборі хочуть розвинути політичну діяльність, мусять ґрунтовно зрозуміти інтереси демократичного табору, мусять з тими інтересами активно співпрацювати і мусять давати наукові і дійсні докази, що самостійна українська держава буде з демократичним табором тісно звязана. Вони мусять говорити в політиці політичними катоґоріями, а не гуманітарними. Знаменитий взірець такої мови дав недавно канадійський посол А. Глинка. Одним словом, парафразуючи вираз одної нашої газети, вони, коли заявляють, що вони „пероги", мусять „перожитись". Коли вони заявляють, що хочуть вести закордонну пропаганду і політику в користь українських визвольних змагань, мусять водночас мати відвагу заявити про напрямок політики, який та самостійна держава малаб приняти. Певно, що чужі державні мужі відразу в те не повірять. Але вони бодай побачать добру волю і маленький завдаток на те, що має статись у будучому.

По війні впливи при укладі нового ладу на світі матимуть ті народи, які до вигри вложили найбільше труду і крови. Тих, що своє визволення будували на проголошених високих гаслах і чекали, аж ті гасла самі принесуть їм волю, до круглого стола не допустять. З ними повториться те, що повторилось підчас минулої війни.

Українці поза кордонами України, як це можемо самі виразно завважити, осягають менші або або більші успіхи в своїй діяльности лише тоді, коли свої домагання опирають на дійсних заслугах. Успіхи в політиці стоять в прямій пропорції до дійних заслуг. Тому треба побільшити заслуги, з тим, зрозуміло, важним застереженням, щоб ті заслуги були як слід використані там, де треба. Без дійсних заслуг і без повного використання їх з боку українського політичного проводу перед дотичними чинниками, українці все будуть бідні, використовувані, обріхувані, не звертаючи уваги на найкращі світові кличі і на справедливість української справи.

Повітря Яким Дихаємо

(Генри Бернштейн пише про обовязки й привилеї чужинців в їх прибраній батьківщині. Ця стаття Бернштейна, відомого французького драматурга, драми якого ставились по цілім світі до упадку Франції, була поміщена в Нюйорській Гералд Трибюн. Перекладено її Загальною Радою Американської Єдности. Подаємо її в скороченню).

—o—

Пару тижнів після мого приїзду до Злучених Держав, я звернувся по мої перші папери. Я зробив це після глибокого, допитливого думання. Я не є одним з тих опортуністів, що живуть одною ногою на американській землі, а другою на першому Клиппері, щоб виїхати як буде підписано мир. Мені здається, ніхто не сміє приймати багато від цієї країни не маючи сердечного бажання багато дати взамін.

За такий короткий час я зрозумів речі, яких не могло мене навчити все життя в Европі — значіння звичайних слв, в яких лежить вся глибока правда, яку люди пізнали; значіння таких слів, як свобода, рівність, братерство.

Це не є тільки французький винахід; це було прапором свобододумців Европи, але ми всі балакали про те. Ми любили свободу, але ми не усвідомлювали, що свобода тримається добровільною дисципліною та повною пошаною закону. Ми вірили в рівність, але абстрактно. Щодо братерства, воно не існувало серед тої ненависти та боротьби.

В Америці ці стремління є частиною самого життя. Свобода є звичайною дійсністю, як повітря для дихання. Це слово, яке звучало так шумно там, має вражаючу властивість тут, не емоціяльної якости, але як певність з якою говориться про звичайну річ.

Чужинець пізнає як глибоко вкорінилась рівність в цій країні; пізнає це ступнево, тому, що зовнішні форми пошани є часом більш помітні, ніж у Европі. З природи річей, тут є люди, які займають підпорядковане становище, але нема людей, які є підпорядковані в свойому думанню. Працедавець і службовець є однаково свідомі значіння загальної людської гідности. Вони цілком свідомі, що пониження одного з них, понижує обидвох.

Братерство надто вразливе слово, аби його вживати у війною пошарпаному світі. Воно ще є надто широким для нас. Але Америка має гарне, модерне слово для заміни його, слово — співпраця. Слово, основою якого є твердження, що ласкавість та услужливість до інших є природним відношенням поміж людиною та його сусідами.

Багато разів я звертався до незнайомої особи, кажучи в замішанню: „Я чужинець. Можете мене сказати". Завжди я зустрічав ласкавість і негайне приятельське бажання помогти.

Може це тому, що Злучені Держави складені з людей всіх вірувань і рас, які залишили країни, де вони задихалися без свободи, без кращих можливостей, без змоги жити в мирі.

Сьогодня Америка не є в мирі. Її шлях теперішній та на деякий час в будучому є шляхом зусилля й змагань, жертви й терпіння. І я бажаю одного — навіть більше — прагну брати участь у тих зусиллях і змаганнях, в жертвах і терпіннях; і вірю, що я говорю за тисячі мовчазних чужинців.

Це не є нове для мене. Двічі перед тим я пережив невигоди війни. В 1914 році, як вояк в Фландрії та в Македонії, в 1940 році в безуспішній спробі перебратися з урядом до північної Африки. Але в моїм серці нема протесту: „Що, знова! Знова!" А є тільки погодження: „Так, знова й ще раз як потрібно аби слова, значіння яких я пізнав в Америці, не зникли з лиця землі".

Не те, що я більше не люблю Франції тою самою любовю. Не те, що я не тужу за нею. Одною з прекрасних властивостей Америки є те, що людина може бути серед її відданих дітей і в той же час затримати в серці любов до рідної країни. В цьому нема нельояльности. Єдиною нельояльністю було би зречення тої любови.

ПОЖАР НАФТОВОЗА. Хмари диму підносяться з нафтовоза Курасао, коли його вдарила торпеда з підводного човна на Карібському морю.

ПЕРЕДНЯ СТОРОЖА В ЛОНДОНІ. Команда американських військ у Північній Ірляндії вислала до Лондону відділ військової поліції, котра має удержувати порядок між американськими вояками, як вони стануть приїзджати до Лондону. На світлині: ця військова поліція оглядає Трефалгар Сквер.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

З діяльности Українського Самостійного Золотого Хреста, ч. 17.

Наш відділ Золотого Хреста, який начисляє понад сто членниць, веде тепер працю головно в користь Америки, а зібрані гроші передає на американські цілі. Збірки переводяться при ріжних нагодах. В церкві при дверях збирали на А. Ч. Х. членниці: А. Плюта, М. Ковальчук, К. Андрусів і М. Крик. Дня 25. січня б. р. влаштували наші членкині і уродини нашого през. Рузвелта. З цеї нагоди прибуло $54, з чого $40 віддано до американського комітету на боротьбу з дитячим параліжом, як це є бажанням президента. Знову $14 призначено для нашої громадянки, що хора на параліж. З пушок, що були по гостинницях було $6.78. Усе те передано американському комітетови, що дуже дякував за нашу намять про уродини президента і добру справу.

Народний Дім при церкві святкував Новий Рік. При цій нагоді наша предсідниця сказала кілька слів до гостей в справі допомоги Американському Червоному Хрестови. Збірку перевели: О. Скорбач, А. Стрілець, А. Воляк. Зібрано $68. Сестрицтво Пр. Богородиці, 36 відділ У. Н. Союзу, жертвувало $25 і передало З. Х., а ми доложили $7 і передали А. Ч. Хрестови цілих сто долярів.

На той рік вибрано такий уряд: Т. Росовська, голова; Ю. Лиса, заступниця; Т. Матковська, фін. секр.; А. Вовк, заступниця; О. Скорбач, касієрка, А. Воляк, заступниця, а контрольна комісія: М. Ходак і К. Олексин.

На А. Ч. Хрест жертвували по $2: С. Воробець, А. Вовк, А. Наньків; по $1: К. Шевчук, Р. Пристай, М. Фічишин, В. Ґіль, П. Триндій, Н. Петровський, Ю. Шилецька, А. Кицинько, Бащук, Н. Лялька, Г. Кубарич, Д. Гук, М. Маслевич, В. Вовк, В. Легкий, А. Грицак, Н. Паснак, А. Росоловський, І. Качмар, М. Мельник, Т. Гринів, М. Крук, С. Свирида, М. Плекан, М. Коральчук, Я. Хомин, М. Гойсак, Я. Кушлик, А. Андрусів, М. Гарасимчук, П. Лучишин, П. Лазаришин, К. Соколовська, М. Ходак, М. Таркулич, Р. Кушлик, Н. Кушлик, К. Олексин, М. Фізор, І. Матковський, а по 50 центів: А. Плюта, І. Лучишин, В. Стахів, М. Дмитрів, С. Яніцька, М. Заяць, І. Лисий, В. Павлів, М. Павлів, М. Рудий, І. Теребушка.

Теодозія Матковська, секр.

Згідно з дослідами ґеольоґів історія землі сягає півтора біліона літ взад.

Братерськая наша воля
Без холопа і без пана,
Сама собі у жупані
Розвернулася весела,
Оксамитом шляхи стеле
І єдвабом застилає
І нікому не звертає.

—o—

А я, браття,
Таки буду сподіватись,
Таки буду виглядати,
Серцю жалю завдавати.

—o—

Оживуть степи, озера, і не верстовії,
А вольнії, широкії скрізь шляхи святії
Простеляться. І не найдуть тих шляхів владики.
А раби тими шляхами без ґвалту і крику
Позіходяться докупи раді і веселі
І пустиню опанують веселії села.

З ОСТРОВА ЯВИ НЕМА ЧУТКИ

ЛОНДОН. — З острова Яви дотичні власти не одержали жадного звідомлення. Вони припускають, що радієві станції знищені і це є причиною мовчанки. Голяндський представник в Лондоні рішуче заперечив, начеб Ява просила японців завішення зброї, в ціли здачі, як це подавали японські радія. Нідерляндські війська, не звертаючи уваги на наступи японців, борються далі і будуть далі боротись, хоч би їм прийшлось утікати глибоко в нетри, як це зробив ґенерал МекАртур. Дехто є такого переконання, що нідерляндські війська заховавшись в нетри Яви ще ставитимуть японцям опір впродовж двох місяців.

ЗНИЩЕНО 29 ЯПОНСЬКИХ ТРОКІВ

ВАШИНҐТОН. — Воєнний комунікат подає, що артилерія ґен. МекАртура знищила майже цілу японську колюмну, цебто військо та тягарові троки, які були післані на підмогу фронтових ліній в Батаан. Японці мали потерпіти великі втрати в людях а при тому знищено також 29 грузовиків, що везли амуніцію та інші військові припаси на фронт.

В Японії росте 130 відмін фіялок.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Манвіл, Н. Дж., у Сомервіл Шпиталі помер дня 23. лютого 1942. р. по короткій недузі член Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 349. У. Н. Союзу,

ЛУКА ПОТОПЧУК.

Покійний прожив 53 роки. Був довголітним членом Товариства. Був тихої вдачі.

Родився в селі Прикладник, губернія Минська, Росія.

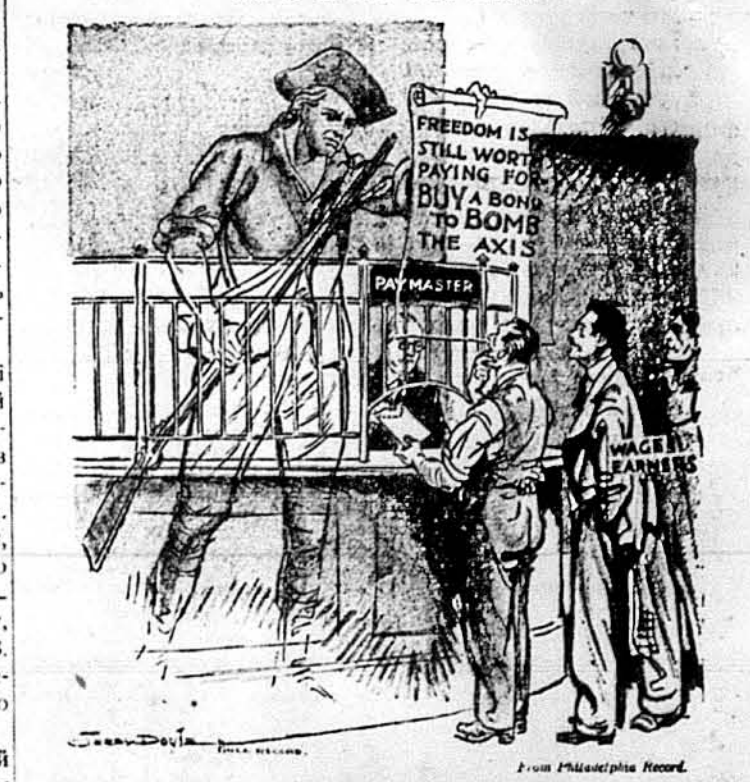
В краю полишив жінку Марію і сина Тимотея.

Похорон відбувся 26. лютого в годині 10. в православній церкві св. Петра і Павла, а відтак при участи Товариства й знайомих на цвинтар у Вестон, Н. Дж.

Спочивай в Бозі у прибраній Вітчині, хай Тобі земля Вашинґтона буде пером!

Н. Лісний, секр.

DO IT EVERY PAY DAY!

Жіноча Сторінка

НАЙКРАЩИЙ ДРУГ

Це не є людина, що слідкує за нами зі словами признання за все, що ми зробили. Ні ця, що готова твердим осудом міряти кожний наш вчинок, бо хоче бачити нас на самих лиш вершинах, у чоловій лінії успіху, на педесталі досконалости. Перша — це підхлібник, друга — поклонник, а ніодна з них друг.

Бо друг, це той, що стоїть біля нас у кожній життєвій обставині та вміє співчувати з нами, коли тільки цього нам потреба. Стоїть при нас не лиш тоді, коли ми сильні, славні, багаті, але й тоді, коли принижені, забуті, відтручені. На ці останні хвилі готовий вже тоді, коли навіть ми самі не передчуваємо ще цього, що нашому щасливому станови може прийти кінець. З власної волі заправляється до цього, щоб помогти нам, коли зайде потреба, підготовляє нас осторогою, хоч знає, що сам він цілком забезпечений перед наслідками цього, що нас чекає. Знає, що колиб державсебе осторонь від нас в часі нашого неуспіху чи журби — вони не малиб сили закололотити собою його особистих справ та життя.

Тому правдива дружба це духовий вузол, який звязує разом людей чужих так сильно, що у відносинах між собою ми звикли вважати її цінніщою та тревалішою навіть за ці взаїмні почування, що процвитають у границях родинних звязків.

Коли зберемо це все, що в своїх писаннях присвятив **Тарас Шевченко** українській жінці, та зважимо наміри, які кермували його творчістю — мусимо назвати його найкращим другом українського жіноцтва, не тільки свого, але й грядучих поколінь. Це не романтичний поклонник жіночої краси та чару, яким з правила був кожний, що в його добі торкався римами жіноцтва. Не наділював жінки прикметами богині на це, щоб посадити на золоченім престолі та бити перед нею чолом. Не схлібляв, приписуючи їй неземські прикмети, не дочіпляв крил, щоб взнести її понад сіру, тяжку дійсність у світ егзальтованих мрій та настроїв. Малював її дійсну, живу і нещасну ізза суспільної та державної неволі свого краю, особистих траґедій, економічної нужди.

Марковичка, Леся Українка, Олена Пчілка, Кобринська, Кобилянська теж присвятили свою творчість цим темам. Але побіч всежіночих мотивів вони бунтувалися і в свойому власному імени: Кривди українського жіноцтва зачіпали собою й їхнє власне життя.

Чи це тріваючі віками пересуди особистого життя, легковаження суспільного становища жінки, соціяльний визиск її праці, чи замикання доріг до вільного з мужчиною успіху. Хоч пятнування цих справ було відважною боротьбою наших поеток та письменниць за рівні жіночі права, то всеж кривди ці загрожували теж їм самим, лежали колодами на шляху їх власного життя.

У Шевченка оборона жінки була лиш випливом глибокої, прямо незміримої людською природою гуманности поета. Була відрухом серця, що враз з уявою та відчуттям ґенія дозволяли поетови читати етапи жіночої душі, закриті часто і перед її власними очима. Звідтіля ці мистецькі малюнки переживання матери, наймички, зведеної дівчини, бідної вдови, сироти. Звідтіля стільки перестороґ, напімнень, зазивів, скерованих у сторону жіноцтва його Великим Другом. Чи це до легкодушної дівчини, що вірить москалеви — чи щасливої молодої матери, що крізь радости материнства не зобачує образу полишеної, холодної старости.

Панщина, темнота, вбожество, чи котре інше з соціяльних та національних лих України — кожне з них вважав Шевченко таким, що в першу чергу кривдять українську жінку та роблять її предметом безприкладного визиску. Навіть у хвилях найбільшого мистецького захоплення жіночою красою він не міг визбутися чорних думок та пригадок про це, як з цим даром природи поведеться колись життя, кермоване силами, що розкладають цілу Україну.

І станом гнучким, і красою
Пренепорочною твоєю
Свої я очі веселю...

Хвиля захоплення, що межує з релігійною чолобитнею. І ось тоді, коли перед цею красою поет готов ставати навколішки немов перед святощами:

Мені вже зазирає в очі —
...Щось пророче

І ввиджається йому ця жінка, цей зразок краси у найбільшому розквіті:

...Стара і немощна. Людей,
Людей неприязних благаєш,
І Христа-ради простягаєш
Коло зачинених дверей
Старії руки.

Березень — місяць Шевченкових поминок. Складаємо у ньому чолобитню найбільшому поетови, національному пророкови та провідникови, символови визвольних стремлінь цілого українського народу. Ми, жінки, склонім свої голови ще й перед нашим Найбільшим Другом, що кожну жіночу кривду відчував наче свою власну.

Клявдія Олесницька.

КРИТИКА В ЛОНДОНІ

ЛОНДОН. — Не звертаючи уваги на війну лондонські політичні кола безоглядно критикують уряд за ведення війни. Чільний журналіст Джан Ґордон помістив в „Скрутейторі" статтю, в якій між іншим ставить такі запити: „Чи люди цього краю здають собі з того справу, що ніколи ще так не бувало, щоб британська армія, в такім числі, як в Сінґапорі, маючи подостатком амуніції, корму, еквіпунку і води, піддалися по кількадневній боротьбі — а все тому, що не мала літаків? Та щось більше, ніж брак нуркових літаків причинилось до того".

By courtesy: Rochester Democrat and Chronicle.

На образку бачимо торт, зладжений Самостійним Золотим Хрестом ч. 17 у Рачестер, Н. Й., на уродини президента Ф. Д. Рузвелта. Дохід з підприємства пішов на допомогу боротьбі з дитячим паралїжом. З ліва пані Т. Матковська, а друга: пані Т. Росоловська.

На Тему: Чоловіки й Жінки

ХОЧУ, НЕ ХОЧУ...

Суд у Ґвайт Плейнс, Ню Йорк, мав немало клопоту видати остаточне рішення в розводовім процесі, що почався з позву пані Ролинс проти її мужа. Закидала вона чоловікові, що він її зрадив з іншою жінкою. Позовничка видно потратила багато гроша на добуття доказів, і пізваний муж їм навіть не перечив. Здавалося, що судді не буде іншого виходу, як видати присуд розводу.

Та коли справа дійшла вже до стадії видання присуду, жінка нагло зажадала, щоб суддя присуду розводу не видавав. Мовляв, вона роздумалася: її синів взято до війська, і вона боїться, що розвід родичів наробить їм бешкету.

Тимчасом муж зажадав видання присуду розводу. Казав, що розводовий процес його коштує вже досить гроша, і він хоче за них щось мати.

Суддя розслідив справу й видав розводовий присуд. Сказав при тому, що коли подаючася за розвід сторона надумається інакше й щиро не захоче розводитися, то суд тоді повинен це взяти під увагу. Одначе, на думку судді, в даному випадку жінка не хоче щиро врятувати подружжя; вона мовляв така ревнива, що не може подумати про замирення з мужом.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОЧУТЬ ОБОРОННОЇ РОБОТИ.

Пані Г. Стенлі, віцепрезидентка Шпитальної Фундації в Ню Йорку, видала публичний заклик до жінок, які хотіли би робити якусь воєнну роботу, а не знають, як її дістати. Вона звертає увагу, що в війні треба спеціяльно багато жінок для праці в шпиталях. Коли сказати про шпитальну працю, пересічній жінці зараз уявляється як одинока праця в шпиталі праця шпитальної доглядачки хорих. Пані Стенлі каже, що цю думку треба вибити собі з голови: таких робіт є більше. Видана нею книжечка про роботи в шпиталях начисляє їх 18 родів. І є між цими роботами ріжні; для деяких треба молодости й сили, деякі можуть виконувати й бабки.

„КУХНЯ НА ФРОНТІ".

Уряд Цивільної Оборони нюйорської дільниці Бруклину звернув спеціяльну увагу на домашню ґосподарку. Вважаючи її за частину „оборонного фронту", цей уряд скликав збори знавців домашньої ґосподарки, щоб облекшити домашнім господиням при розвязці питань домашньої господарки.

Говорила авторка заклику: „Ця війна ставить кухню в фронтову лінію, накладаючи високі ціни на конечні матеріяли. Щоб споживач не робив, воно все має значіння для промислових і військових програм. Споживач мусить сповнити свою частину обовязків".

У заклику говориться про щадження кухонного начиння, ґуми, мила, тощо.

ЗНОВУ НОВЕ ПОЛЕ ДЛЯ ЖІНОК.

Нафтовий промисл береться навчати дівчат обслуґувати ґазолінові стації. Вже в найближчому часі мають взяти на науку тисячі дівчат.

Нафтярі остерґають мотористів, щоб вони не ждали, що їх будуть обслуґувати красавиці в купелевих костюмах. Обслуґувачки будуть одіті в „оверолі", ґумові рукавички, тяжкі непромоклі черевики й вовняні пончохи.

МУЖЧИНИ ВІДПЛАЧУЮТЬСЯ.

„Наїздять" жінки на ріжні мужчинські фахи, але й мужчини „наїздять" на жіночі. Замітили загально, що на одній з найбільших вистав нової жіночої моди в Ню Йорку більшість креацій походила від мужчин.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Ню Йорку помер наглою смертю, на удар серця, 8. березня 1942. р., в неділю рано, в 5. год.,

МИХАЙЛО ДОБРАНСЬКИЙ,
член 204. відділу У. Н. Союзу.

Походив зо села Мечищів, пов. Бережани, Зах. Україна. Прожив 53 роки.

Тлінні останки до часу похорону зложені в погр. закладі П. Яреми.

Похорон відбудеться в середу, 11. березня, в год. 9. рано, з погребового заведення до укр. кат. церкви св. Юрія.

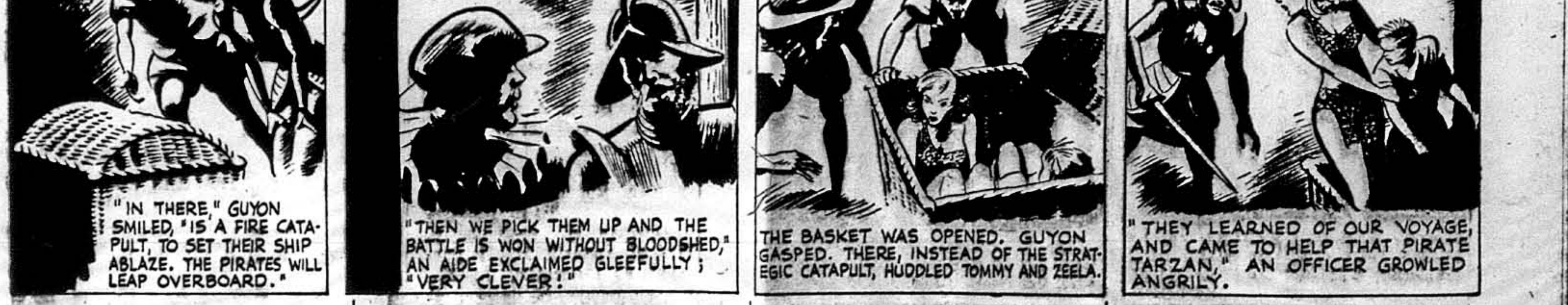
Покійний лишив вдову Анну і 18-літнього сина Івана.

Проситься всіх членів відділу 204., вільних в той день від заняття, взяти участь у похороні.

Уряд 204. відділу.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 519. Справжня несподіванка.

„Тут є — продовжав весело Ґуйон, метаюча вогонь машина, яка знищить корабель піратів. Вони будуть тікати з корабля як щурі".

„Тоді ми їх вилапаємо по одному й битва буде виграною без проливу крови". Один зо старшин промовив: „Це дуже мудра штука".

Вкінці відкрили паку. Ґуйон занімів із здивовання. Замісць метаючої машини, побачили вони Тома й Зелю.

„Вони довідалися, що ми пливемо, тому сховалися, щоб допомогти тому піратові Тарзанові", промовив злісно старшина.